

1 Ιουνίου 2019

Τα παιδιά που τρώνε τις σοκολάτες και τα παιδιά που φτιάχνουν τις σοκολάτες

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Πολυμέσα - Multimedia](#)

Τα περισσότερα παιδιά λατρεύουν τις σοκολάτες. Κάποια παιδιά, όμως, τις απεχθάνονται. Ένα από αυτά είναι και ο Ντρίσα... Ο Ντρίσα φέρει ακόμη τα σημάδια της περιόδου που πέρασε, δουλεύοντας σε κάποια φυτεία κακάο της Ακτής του Ελεφαντοστού. Πολυάριθμα σημάδια από χτυπήματα. Ο Ντρίσα ήταν ένας «σκλάβος της σοκολάτας», ένας από τον άγνωστο αριθμό παιδιών της δυτικής Αφρικής που πωλούνται από τις οικογένειές τους ως σκλάβοι στην Ακτή του Ελεφαντοστού, τη μεγαλύτερη παραγωγό χώρα κακάο στον κόσμο.

Τα υποχρεώνουν να εργάζονται χωρίς να τα πληρώνουν, τα χτυπούν όταν αυτά εκδηλώνουν κάποιες αντιρρήσεις τους και τα εγκαταλείπουν, όταν αρρωσταίνουν.

Ο Ντρίσα εργαζόταν 18 ώρες την ημέρα, έτρωγε ελάχιστα και το βράδυ κοιμόταν κλειδωμένος σ' ένα μικρό δωμάτιο. Τα χτυπήματα που δεχόταν ήταν αρκετά για να τον «πείσουν» να συνεχίσει. Οι «σκλάβοι της σοκολάτας» που χρησιμοποιούνται στην Ακτή του Ελεφαντοστού προέρχονται, κατά κύριο λόγο, από το Μάλι, το Μπενίν, το Τόγκο και την Κεντροαφρικάνικη Δημοκρατία. Οι πληροφορίες που υπάρχουν, ωστόσο, γι' αυτά είναι λιγοστές και συγκεχυμένες.

Η Ακτή Ελεφαντοστού αποτελεί την πρώτη σε παραγωγή κακάο χώρα του κόσμου αφού εξάγει το 40% του συνόλου της παγκόσμιας παραγωγής. Οι χαμηλές τιμές του κακάο οι οποίες συνεπάγονται φθηνά εργατικά χέρια ωθούν τους παραγωγούς στην εκδούλευση μικρών παιδιών ώστε να αντεπεξέλθουν στον εξοντωτικό ανταγωνισμό. Οι ΗΠΑ υπολογίζουν πως περισσότερα από 109.000 παιδιά στην Ακτή Ελεφαντοστού δουλεύουν υπό τις χειρότερες συνθήκες παιδικής εργασίας ενώ περίπου 10.000 εξ αυτών είναι θύματα πορνείας και δουλεμπορίου.

Δεκαοκτώ με τριάντα μήνες μετά το φύτεμα, τα κακαόδεντρα, που μπορεί να ξεπεράσουν και τα επτά μέτρα σε ύψος, αρχίζουν να δίνουν τον πολύτιμο καρπό, καθιστώντας την Γκάνα την δεύτερη σε εξαγωγές στην δυτική Αφρική με πεντακόσιες εξήντα χιλιάδες μετρικούς τόνους παραγωγή (2005) και νούμερο δύο

στις κακάο-παραγωγές χώρες στον κόσμο. Μαζί με την Ακτή του Ελεφαντοστού, το Καμερούν και την Νιγηρία καλύπτουν το 70% της παγκόσμιας ζήτησης. Πάνω από δύο εκατομμύρια αγρότες δουλεύουν στην παραγωγή κακάο στην χώρα.

Στην συγκομιδή και στην καλλιέργεια των κακαόδεντρων, όπως και στις υπόλοιπες αφρικάνικες χώρες, η παιδική εργασία είναι πολύ διαδεδομένη. Μικρά παιδιά με τις ματσέτες στα χέρια ξημεροβραδιάζονται κάτω από το καυτό ήλιο, αντιμετωπίζοντας την επίδραση των χημικών φυτοφαρμάκων, τα καθημερινά ατυχήματα και την βαναυσότητα των αφεντικών.

Υπολογίζονται σε πάνω από ογδόντα χιλιάδες τα παιδιά σχολικής ηλικίας, που εργάζονται στις φυτείες κακάο ο μέσος όρος ηλικίας δεν ξεπερνά τα 13,5 χρόνια. Τα περισσότερα είναι από τις φτωχές βόρειες επαρχίες της χώρας αλλά και από τις γειτονικές Μπουργκίνα Φάσο, Μάλι και την περιοχή της νότιας Σαχάρας και δουλεύουν για τριακόσιες χιλιάδες Cedi τον χρόνο που ισοδυναμούν μόνο με τριάντα δολάρια! Τους παρέχεται ένα άθλιο φαγητό και δωρεάν στέγη σε αποθήκες αλλά αυτό δεν αλλάζει το γεγονός πως η εκμετάλλευση είναι εξοργιστική.

«Πήγαινα σχολείο», λέει ο Μαρκ Γιάο Κουάμε που μαζί με τον αδελφό του Φαμπρίς, δουλεύουν σε μια απομακρυσμένη φάρμα. «Αλλά ο πατέρας μου δεν είχε άλλον να δουλέψει στη φάρμα, έτσι με πήρε από το σχολείο. Η μητέρα μου είναι μακριά από εδώ, έχω να τη δω 10 χρόνια, από τότε που ήμουν 2 χρονών»

Με τρεις δυτικές πολυεθνικές να ελέγχουν το 83% του παγκόσμιου εμπορίου

κακάο, είναι προφανές πως οι φτωχές χώρες παραγωγής της πρώτης ύλης είναι χειροπόδαρα δεμένες στις απαιτήσεις και τους εκβιασμούς των αγοραστών. Η δραματική καθίζηση των τιμών το 1998, που τις έριξε στο μισό, ανάγκασε τους μικρούς παραγωγούς να ψάξουν τρόπους μείωσης του κόστους για να επιβιώσουν. Ο κυριότερος ήταν η επέκταση της παιδικής εργασίας που στην Γκάνα αλλά και στην Ακτή του Ελεφαντοστού ιδιαίτερα, έχει πάρει την μορφή επιδημίας.

Το 2001, σε μια προσπάθεια να αποφύγουν την κυβερνητική παρέμβαση και την κριτική του Τύπου, οι μεγάλες βιομηχανίες του κακάο υπέγραψαν μια εθελοντική σύμβαση (το Πρωτόκολλο της Βιομηχανίας του Κακάο) ώστε να εξαλειφθεί η παιδική εργασία έως το 2005. Όμως, η ημερομηνία πέρασε χωρίς να δοθεί μεγάλη σημασία ή να αλλάξει κάτι. Το όριο εξαίλειψης πήρε τελικά παράταση έως τον Ιούλιο του 2008 ώστε μέχρι τότε τουλάχιστον στο 50% των παραγωγών κακάο να μη χρησιμοποιούν παιδιά στα χωράφια τους.

Οι εταιρείες κακάο δημοσιοποίησαν κάποια πιλοτικά προγράμματα χωρίς ωστόσο να έχει αλλάξει κάτι στην τακτική τους αποκόμισης κερδών από την παιδική εργασία. Την ίδια στιγμή στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, η Hersheys Company, κλείνει φέτος τα εκατό εφτά χρόνια από την κυκλοφορία του πιο αγαπημένου της προϊόντος.

Ήταν το 1907, που εμφανίστηκαν στα μαγαζιά τα Hersheys Kisses, οι μικρές σοκολατένιες καραμέλες που φέρνουν τεράστια κέρδη στα ταμεία της και έφτασαν

πέρυσι τα ογδόντα εκατομμύρια κομμάτια καθημερινές πωλήσεις. Η Hersheys μαζί με της Mars ελέγχουν τα 2/3 από τα 13 δις δολάρια πωλήσεων σοκολάτας στις ΗΠΑ και προμηθεύονται κακάο κυρίως από την Δυτική Αφρική. Μαζί με την Nestle και μερικές ακόμη ευρωπαϊκές πολυεθνικές, πάρα τις δεσμεύσεις και την διεθνή κατακραυγή συνεχίζουν να αγοράζουν πρώτη ύλη που μαζεύεται από παιδικά χέρια, συμμετέχοντας ταυτόχρονα και σε εκστρατείες ενάντια στην παιδική εργασία! .

Όταν πριν από δύο χρόνια ο Δανός δημοσιογράφος M.Mistrati θέλησε να φάει μια σοκολάτα, πήγε σε ένα σουπερμάρκετ και άρχισε να ψάχνει: «Παρατήρησα ότι από τις επτά διαφορετικές σοκολάτες που είχα στα χέρια μου, μόνον μία ακολουθούσε τις αρχές του fair trade. Αναρωτήθηκα τι να συμβαίνει με τις υπόλοιπες», περιγράφει ο ίδιος. Αυτό ήταν και η αφετηρία ενός επώδυνου χρονικού που με τον R. Romano οδήγησαν σε ένα συγκλονιστικό ντοκιμαντέρ «τη σκοτεινή πλευρά της σοκολάτας» στο οποίο αποκαλύπτεται είναι η πραγματικότητα που χρηματοδοτεί η πανίσχυρη βιομηχανία που γλυκαίνει τις αισθήσεις.

Το ντοκιμαντέρ περιγράφει την καλλιέργεια κακάο στην Ακτή Ελεφαντοστού εκεί όπου πρόσφατα ο διεθνώς αμφισβητούμενος πρόεδρος Λόραν Γκμπάγκμπο εθνικοποίησε τις τοπικές αγορές και τις εξαγωγές του κακάο με στόχο την προστασία των εσόδων από φόρους και δασμούς. Έσοδα που μοιράζονται εκτός των άλλων και στη συντήρηση των μισθοφόρων Τα εργατικά χέρια όπου

βασίζονται οι καλλιεργητές κακάο στην Ακτή Ελεφαντοστού κρύβουν το πλέον απροκάλυπτο δουλεμπόριο παιδιών 7 έως 14 ετών.

Γι' αυτά τα παιδιά σοκολάτα σημαίνει αρπαγή από τις οικογένειές τους, σκληρή δουλειά, ξύλο, σεξουαλική κακοποίηση και επικίνδυνες χαντζάρες. Οι Mistrati και Romano ξεκινούν την έρευνα από την Ευρώπη με εκπροσώπους των μεγαλύτερων εταιρειών να δηλώνουν άγνοια για τις «φήμες», όπως τις χαρακτήρισαν.

Το ταξίδι τους στην Αφρική καλείται να επιβεβαιώσει τις... «φήμες». «Είχα πολλές δυσκολίες καθώς έπρεπε να δουλέψω με απόλυτη κάλυψη στην Ακτή Ελεφαντοστού, το Μάλι και την Μπουρκίνα Φάσο. Οι κυβερνήσεις εκεί δεν επιθυμούν δημοσιογράφους που ερευνούν ζητήματα δουλεμπορίου παιδιών» λέει ο Mistrati και επισημαίνει: «Βεβαίως είχα κατά νου και την περίπτωση ενός άλλου συναδέλφου, του Guy-Andre Kieffer, ο οποίος σε ανάλογη έρευνα το 2004 είχε απαχθεί και δεν επέστρεψε ποτέ». Πρώτος σταθμός η φτωχή περιφέρεια του Μάλι.

Ο 50χρονος οδηγός των Δανών κατάγεται από εκεί και βιώνει την πραγματικότητα των «παιδιών του κακάο» καθημερινά. Τα παιδιά μεταφέρονται από διάφορα χωριά στους σταθμούς των λεωφορείων που φεύγουν για τα σύνορα. Για άλλα έχει προηγηθεί συμφωνία του δουλέμπορου με τους γονείς (ένα παιδί μπορεί να πουληθεί ακόμη και 230 ευρώ), για άλλα όμως όχι. Απλώς, τα απαγάγουν... «Φοβόμουν να δουλέψω χωρίς κρυφή κάμερα. Οι traffickers είναι αδίστακτοι εγκληματίες και κάνουν τα πάντα για το χρήμα. Κατάφερα όμως να ακολουθήσω όλη τη διαδρομή» περιγράφει ο Mistrati.

Σταθμός Sikasso: Ο Idrissa Kante, γενικός γραμματέας του σωματείου οδηγών, περιγράφει πώς οι traffickers μεταφέρουν κάθε φορά 10 με 15 παιδιά. Μόλις το λεωφορείο πλησιάζει στα σύνορα, ανεβαίνουν σε μοτοσικλέτες με τις οποίες μέλη του κυκλώματος ακολουθούν το λεωφορείο. Τα περνάνε από τα σύνορα. Στην άλλη πλευρά, οι ιδιοκτήτες φυτειών τα παραλαμβάνουν. Την ώρα που οι Δανοί βρίσκονται στο Sikasso, ένας άντρας φωνάζει: «Παίρνουν ένα κορίτσι»!

Πλησιάζουν το λεωφορείο, αλλά η «συνοδός» του έχει γίνει καπνός. Η 12χρονη Mariam Marico περιγράφει λίγο μετά: «Μου είπε ότι θα έβγαζα χρήματα». Τα γόνατά της, όμως, είναι ματωμένα. Είναι φανερό ότι το παιδί είχε συρθεί με τη βία. - Φύγε και μην ξαναγυρίσεις εδώ, να τους πεις ότι εδώ δεν υπάρχουν χρήματα, της φωνάζει ένας άντρας που ανήκει σε εθελοντική οργάνωση και λίγο αργότερα τη μεταφέρει πίσω στο χωριό της. Βλέποντάς την, ο οδηγός των δημοσιογράφων ξεσπά σε κλάματα γιατί είναι σίγουρος ότι θα την ξαναδεί να επιστρέφει: «Η καρδιά μου έχει τσακίσει, δεν είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει κάτι τέτοιο»... Επόμενος σταθμός το χωριό Zegua.

Ο αρχηγός των 500 κατοίκων, Diamoutenne Bakary, περιγράφει τις απαγωγές παιδιών. Ακολουθεί η SAF CACAO, ο μεγαλύτερος εξαγωγέας κακάο με κορυφαίους πελάτες ανά τον κόσμο. Ο γενικός διευθυντής Ali Lakiss δεν ξέρει τίποτα: «Γεννήθηκα στη βιομηχανία του κακάο και δεν έχω συναντήσει ποτέ παιδιά από 10 έως 16 ετών να δουλεύουν στις φυτείες».

Σπεύδει να υπενθυμίσει πως: «Είμαστε ο μεγαλύτερος παραγωγός κακάο παγκοσμίως. Φαντάζεστε τι είδους καταστροφή θα συνέβαινε αν οι άνθρωποι έπαυαν να αγοράζουν κακάο;» Μάλλον ο Lakiss είχε πολλά χρόνια να... επισκεφθεί τις φυτείες. Το 'καναν αντ' αυτού οι Δανοί και φυσικά συνάντησαν αρκετά παιδιά την ώρα της δουλειάς. Για τον κυβερνητικό Tohe Adam Malick, το θέμα έχει πάρει υπερβολικές διαστάσεις. Αποδίδει τη μεταφορά παιδιών στην Ακτή Ελεφαντοστού

σε τουρισμό: «Πώς είναι να πηγαίνεις στο Παρίσι»!

Και η έρευνα συνεχίζεται σε μία ακόμη φυτεία. Αυτή τη φορά ο οδηγός τους υποδύεται τον παραγωγό.

-Θα χρειαστούμε πολλά παιδιά να δουλέψουν για μας, μπορείς να βοηθήσεις; ρωτά τον ιδιοκτήτη της φυτείας. «Εδώ είναι ο μεγάλος μου αδελφός, πείτε του πόσα θέλετε και θα τα φέρει κατευθείαν σε σας», του απαντά. - Πόσο κοστίζει; «Υπολόγισε 230 ευρώ»... Στη χώρα μας καταναλώνονται κάθε χρόνο 22.000 τόνοι σοκολάτας, με τη μία στις τρεις να είναι εισαγόμενη.

Όμως η αγορά είναι κατακλυσμένη από προϊόντα που το ταξίδι τους έχει ξεκινήσει από την Ακτή Ελεφαντοστού. Η Ελλάδα ανήκει στις χώρες που δεν έδειξαν κανένα ενδιαφέρον για το ντοκιμαντέρ.

Αναρωτιέται ο Mistrati σε συνέντευξή του στην Ελευθεροτυπία: «Δεν ενδιαφέρει τους Έλληνες να μάθουν πώς παράγεται η σοκολάτα που τρώνε;».

Ο δημοσιογράφος το άφησε αναπάντητο, όπως κι εκείνος μία από τις ερωτήσεις : - Μετά από τα όσα έζησες, απολαμβάνεις το ίδιο μία σοκολάτα;

Παρακολουθήστε το βίντεο:

Πηγή: sarotiko.gr